

KNF

KOMISJA
NADZORU
FINANSOWEGO

Raport o sytuacji w sektorze SKOK w 2017 r.

Departament Spółdzielczych Kas Oszczędnościowo-Kredytowych i Instytucji Płatniczych

Warszawa, maj 2018

Najważniejsze spostrzeżenia i wnioski

ZMIANY ORGANIZACYJNE W SEKTORZE

- Na koniec 2017 r. działały 34 spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe, zrzeszone w Kasie Krajowej. W okresie sprawowania przez KNF nadzoru nad sektorem skok liczba kas zmniejszyła się o 21, w tym:
  - działalność 11 kas została zawieszona, a właściwe sądy na wnioski Komisji ogłosiły upadłość tych kas,
  - 8 kas zostało przejętych przez banki,
  - 1 kasa została przejęta przez inną kasę,
  - 2 kasy połączyły się po uzyskaniu zgody KNF.

W celu zachowania porównywalności danych, przedstawione w prezentacji informacje, zarówno bieżące, jak i historyczne, zawierają dane kas prowadzących działalność na koniec każdego okresu oraz odrębnie dane kas prowadzących działalność na koniec 2017 r.

PODSTAWOWE ZMIANY W BILANSACH KAS

- W 2017 r. obniżeniu uległy:
  - aktywa o 419 mln zł, tj. o 3,95%,
  - depozyty o 340 mln zł, tj. o 3,35%,
  - portfel kredytowy brutto o 115,9 mln zł, tj. 1,68%,
  - fundusze własne o 86,4 mln zł, tj. o 29,1%,
  - portfel kredytów przeterminowanych o 314,9 mln zł, tj. 18,1%,
  - saldo odpisów aktualizujących o 264,5 mln zł, tj. 25,92%.
- Jednocześnie wzrosła wartość:
  - portfela kredytowego netto o 148,6 mln zł, tj. o 2,52%.

ZMIANY W STRUKTURZE SEKTORA

- W 2017 r.:
  - liczba kas prowadzących działalność zmniejszyła się o sześć (działalność SKOK Wielkopolska, SKOK NIKE, Twoja SKOK i SKOK Wybrzeże została zawieszona, a SKOK Bieszczadzka i Lubuska SKOK zostały przejęte przez bank),
  - liczba członków kas zmniejszyła się o 1,13%, tj. o ok. 19,6 tys. osób,
  - liczba oddziałów kas zmniejszyła się o ok. 3,8%, tj. o 40 placówek,
  - liczba zatrudnionych w kasach zwiększyła się o ok. 6,6%, tj. o 171 osób.

Najważniejsze spostrzeżenia i wnioski

JAKOŚĆ PORTFELA KREDYTÓW

W kasach prowadzących działalność na koniec 2017 r. wartość portfela pożyczek i kredytów:

- przeterminowanych obniżyła się o 314,9 mln zł, tj. o 18,1%,
- przeterminowanych powyżej 12 miesięcy obniżyła się o 297 mln zł, tj. o 33,71%.

WYNIK FINANSOWY

Na koniec 2017 r. 34 kasy prowadzące działalność wykazały łączny zysk w wysokości ok. 39 mln zł (wzrost o 566%). Za 2016 r. kasy wykazały zysk w wysokości 5,8 mln zł. Jednocześnie 9 kas wykazało stratę netto, a 21 stratę z działalności podstawowej. Wynik finansowy kas nie stanowi istotnego źródła zasilenia ich funduszy własnych.

FUNDUSZE WŁASNE

Fundusze własne kas prowadzących działalność na koniec 2017 r. obniżyły się o 86,4 mln zł, tj. o 29,1%, do 210,8 mln zł.

W 2017 r. współczynnik wypłacalności kas obniżył się o 1,32 p.p. do poziomu 2,39%.

POSTĘPOWANIA NAPRAWCZE

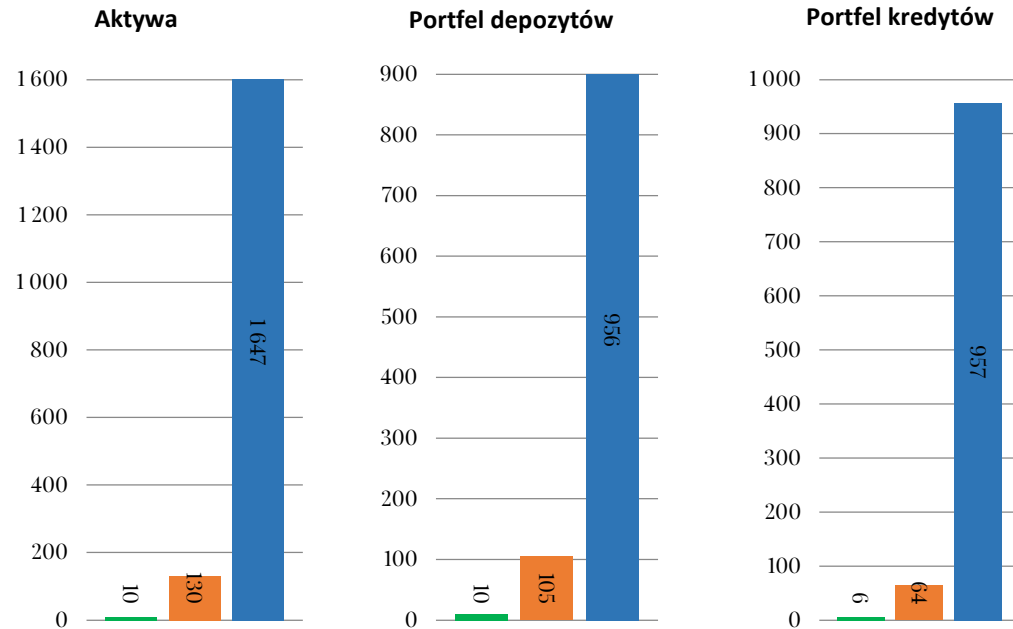
Na koniec 2017 r. 24 kasy oraz Kasa Krajowa objęte były postępowaniami naprawczymi, w tym jedynie 4 kasy realizowały programy postępowania naprawczego zatwierdzone przez KNF.

RYZIKO WYNIKU FINANSOWEGO

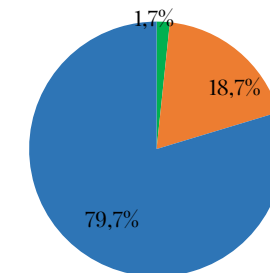
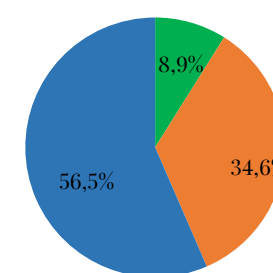
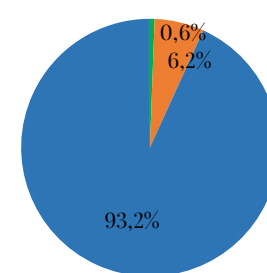
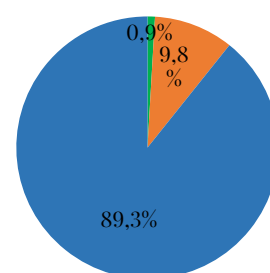
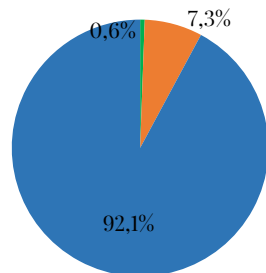
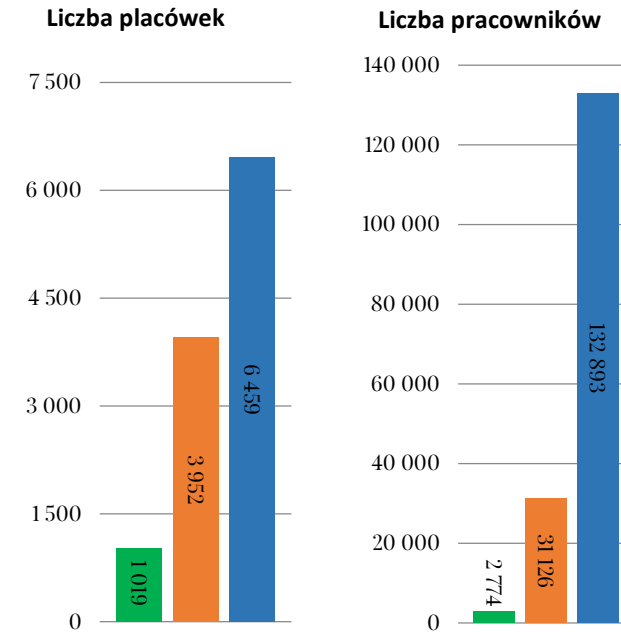
Z ustaleń nadzoru inspekcyjnego i analitycznego wynika, że wyniki finansowe niektórych kas powinny zostać skorygowane (obniżone) o łączną kwotę ok. 20,6 mln zł. Po uwzględnieniu tych korekt - biorąc pod uwagę dane sprawozdawcze kas na koniec 2017 r. - wartość funduszy własnych kas obniżyłaby się do (+) 190,2 mln zł, a współczynnik wypłacalności do poziomu (+) 2,16%.

Sektor skok na tle sektora finansowego

Podstawowe dane finansowe (w mld zł) - grudzień 2017 r.

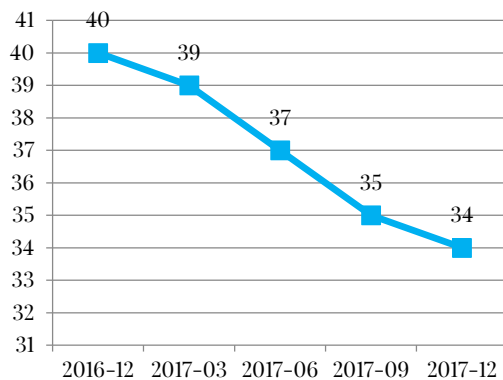
Organizacja sprzedaży - grudzień 2017 r.

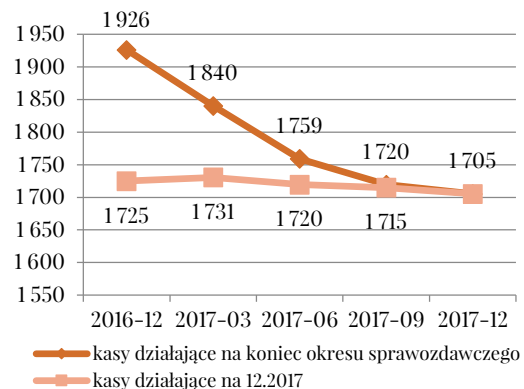
■ SKOK   ■ Banki Spółdzielcze   ■ Banki Komercyjne

Podstawowe informacje o skok (1)

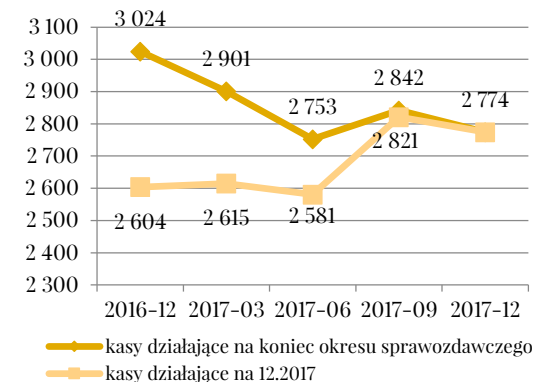
Liczba kas prowadzących działalność

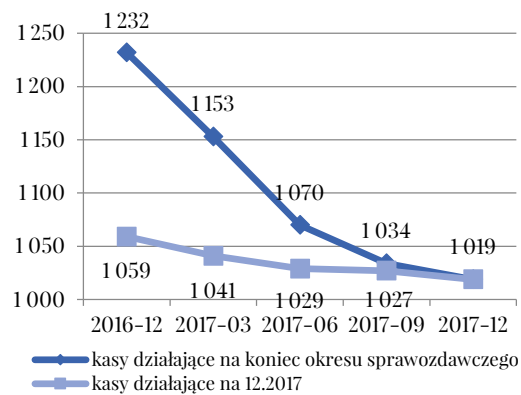
Liczba członków kas (w tys.)

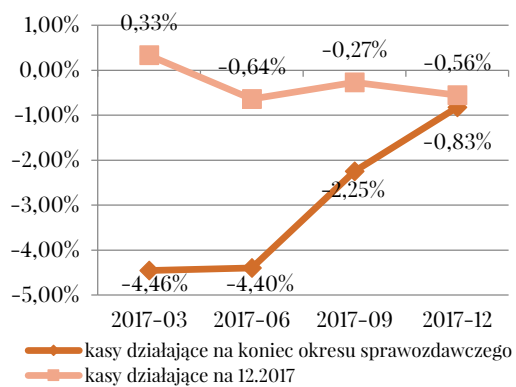
Zatrudnienie w kasach (liczba etatów)

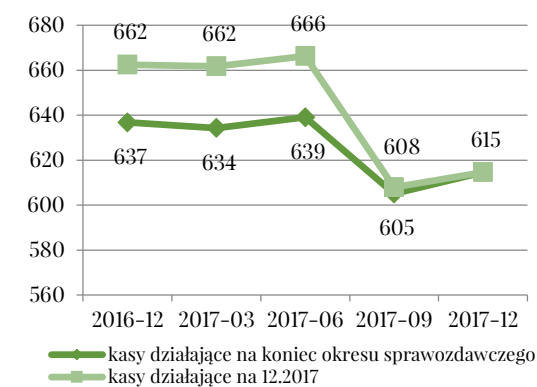
Liczba placówek kas

Liczba członków kas - dynamika zmian

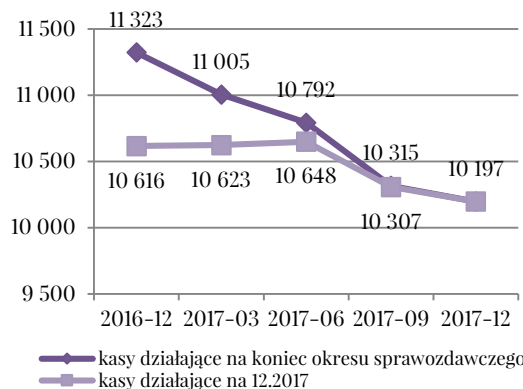

Liczba członków na jednego pracownika

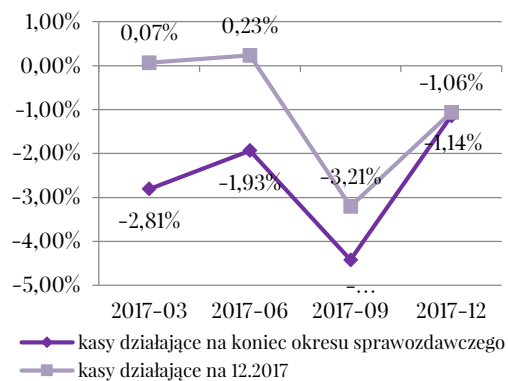

Podstawowe informacje o skok (2)

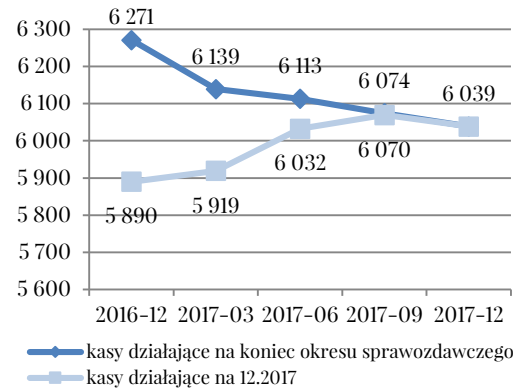
Aktywa kas (w mln zł)

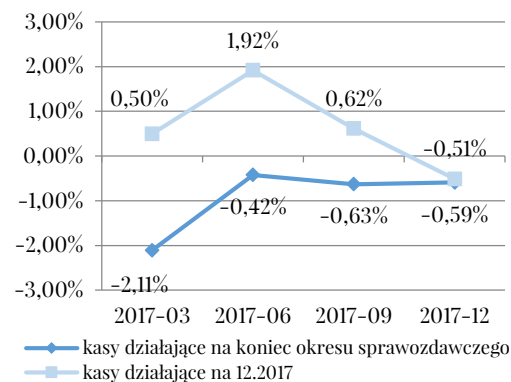
Aktywa - dynamika zmian

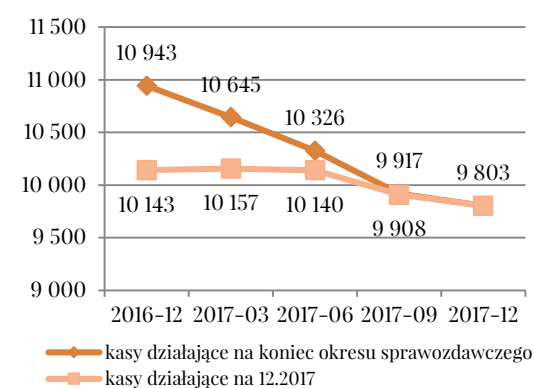
Pożyczki i kredyty kas (w mln zł)

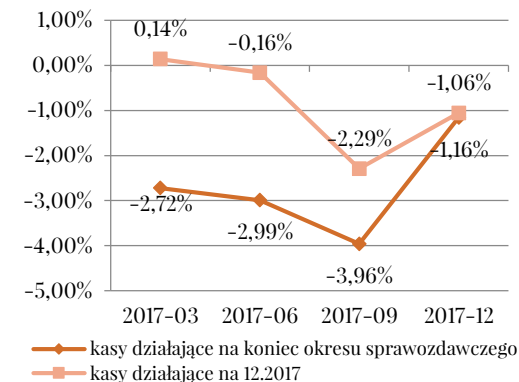
Pożyczki i kredyty kas - dynamika zmian

Depozyty (w mln zł)

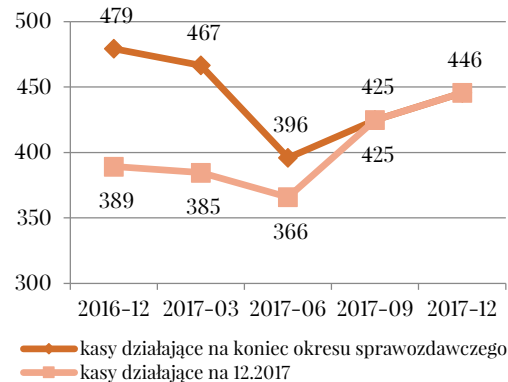

Depozyty - dynamika zmian

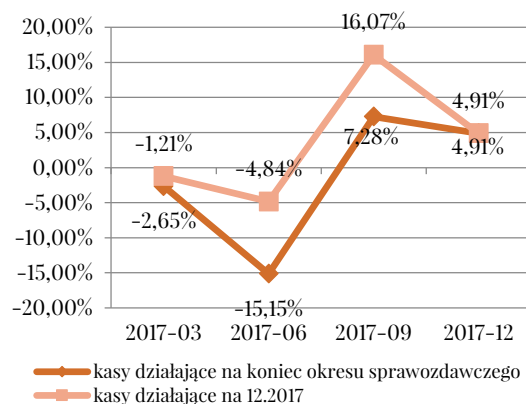

Fundusz udziałowy i zasobowy skok

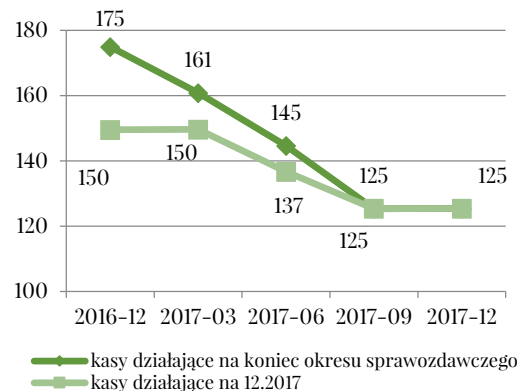
Wartość udziałów członkowskich (w mln zł)

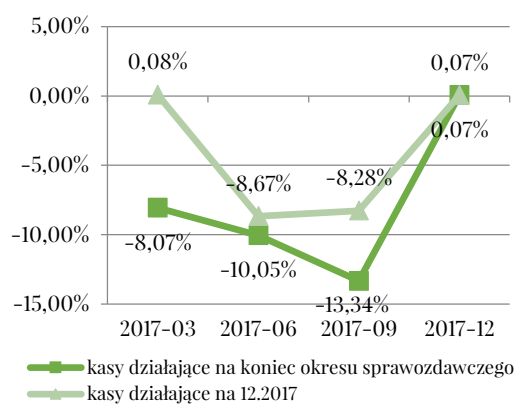
Wartość udziałów członkowskich – dynamika zmian

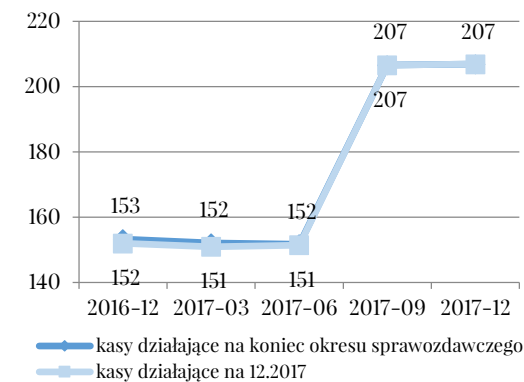
Wartość funduszu zasobowego (w mln zł)

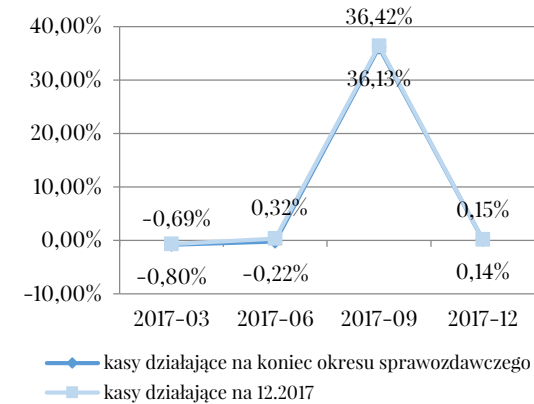
Fundusz zasobowy - dynamika zmian

Liczba zadeklarowanych udziałów (w mln)

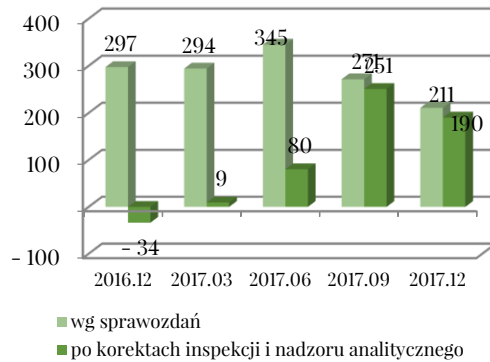

Liczba zadeklarowanych udziałów - dynamika zmian

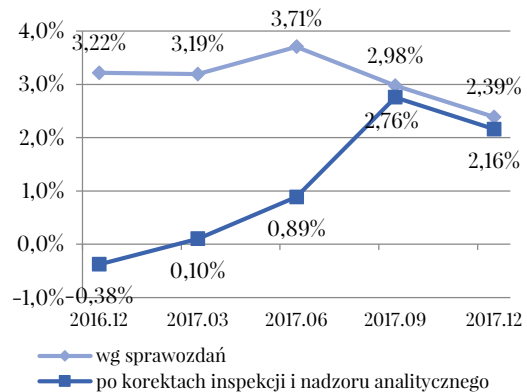

Adekwatność kapitałowa (1)

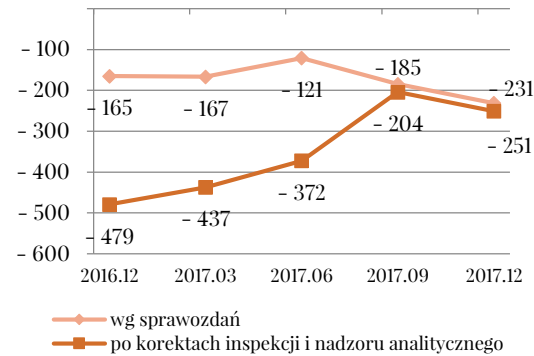
Wysokość funduszy własnych w skok (mln zł)

Współczynnik wypłacalności w sektorze skok

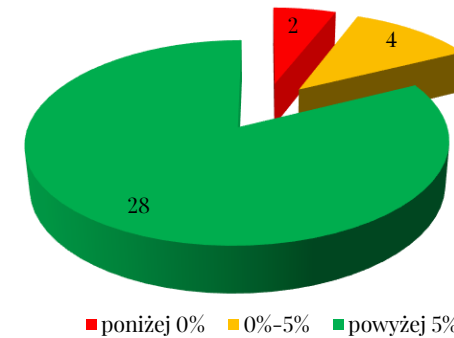
Niedobór funduszy własnych w stosunku do wymogu kapitałowego w sektorze skok (w mln zł)

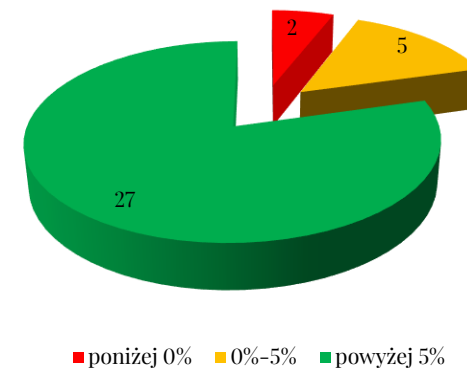
Wzrost wartości funduszy własnych wynikał z przekazania zysku za rok 2016 na fundusze własne przez część kas, dodatkowo Kasa Krajowa kolejny raz dokapitalizowała część podmiotów sektora skok poprzez objęcie udziałów nadobowiązkowych.

Wprowadzenie wszystkich korekt wynikających z ustaleń kontroli UKNF oraz ustaleń z nadzoru analitycznego spowodowałyby obniżenie funduszy własnych w kasach o ok. 20 mln zł.

Podział kas z uwagi na poziom wykazywanego współczynnika wypłacalności (grudzień 2017 r.)

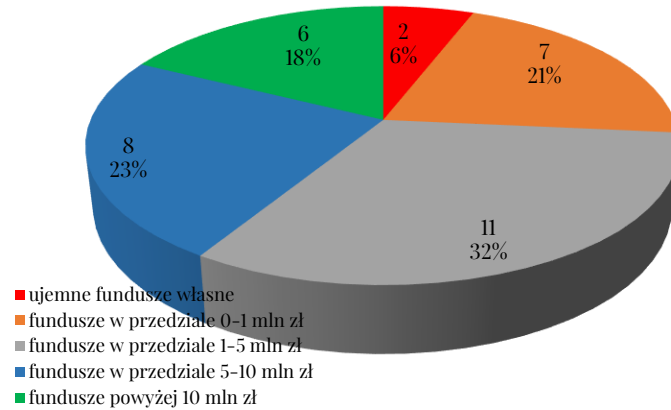
Podział kas z uwagi na poziom wykazywanego współczynnika wypłacalności po uwzględnieniu korekt inspekcji UKNF (grudzień 2017 r.)

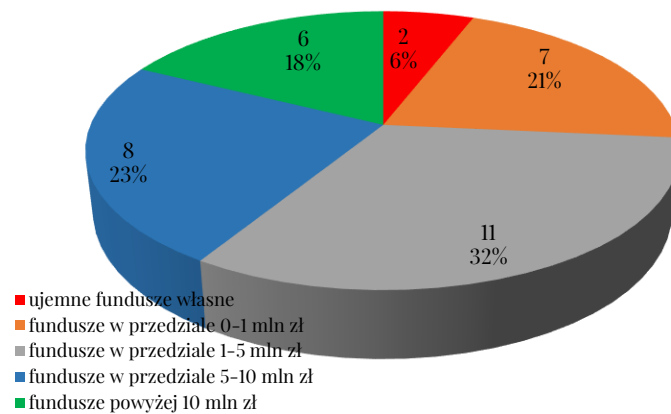

Adekwatność kapitałowa (2)

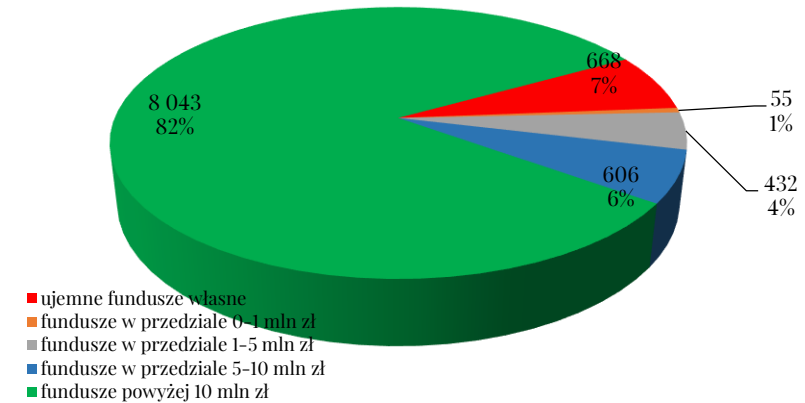
Sektor kas z uwzględnieniem wysokości funduszy własnych wg ustawy o skok (grudzień 2017 r.)

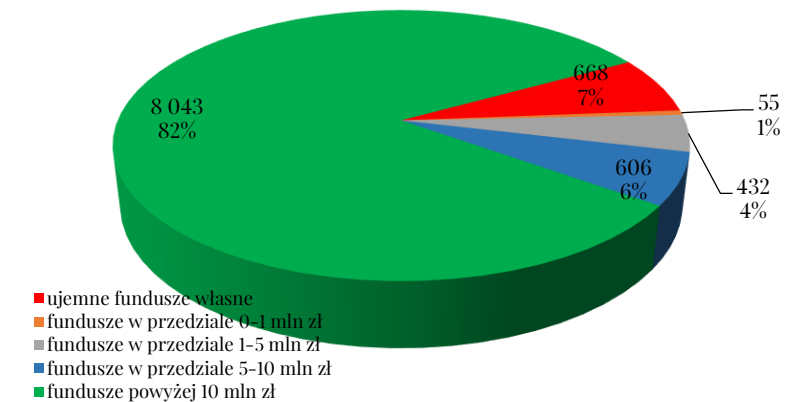
Sektor kas z uwzględnieniem wysokości funduszy własnych (wg ustawy o skok) po uwzględnieniu korekt inspekcji i ustaleń nadzoru analitycznego (grudzień 2017 r.)

Depozyty w kasach pod względem poziomu funduszy własnych – wg ustawy o skok - w mln zł - (grudzień 2017 r.)

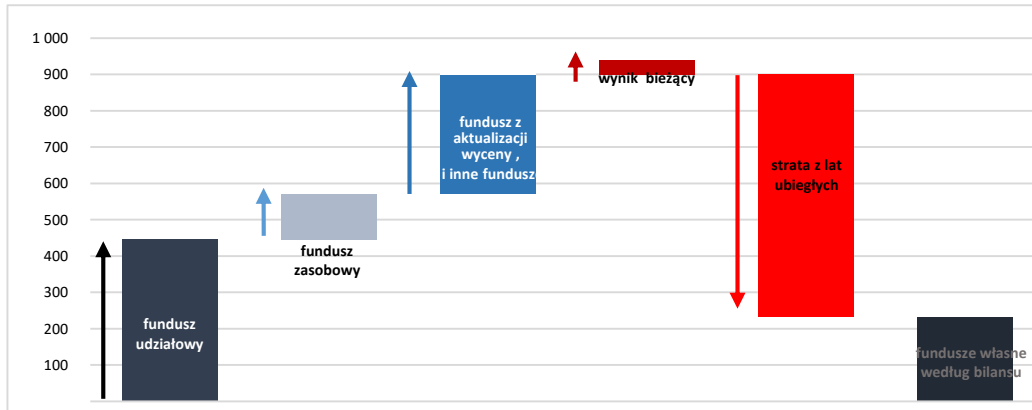

Depozyty w kasach pod względem poziomu funduszy własnych – wg ustawy o skok - w mln zł - po uwzględnieniu korekt inspekcji i ustaleń nadzoru analitycznego (grudzień 2017 r.)

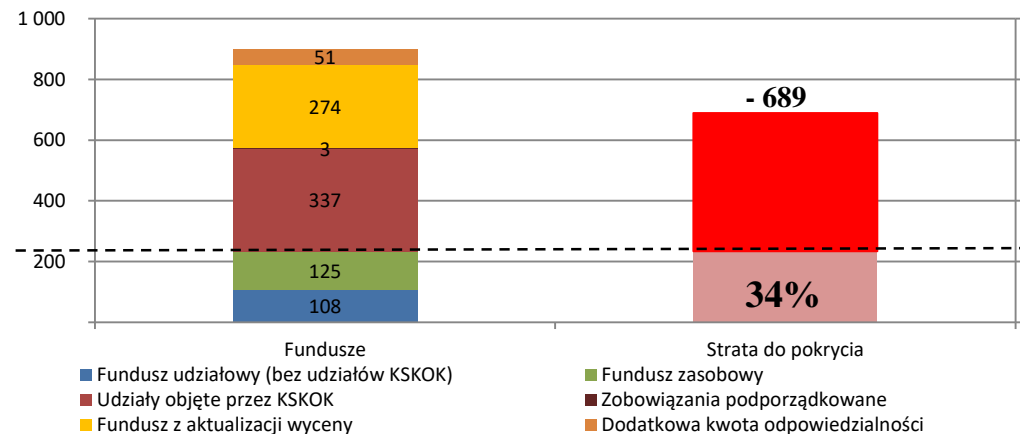

Adekwatność kapitałowa (3)

Struktura funduszy własnych kas na koniec grudnia 2017 r. wg danych sprawozdawczych (dane w mln zł)

Wielkość możliwej do pokrycia strat z funduszy własnych - kasy działające na koniec grudnia 2017 r. (dane w mln zł)

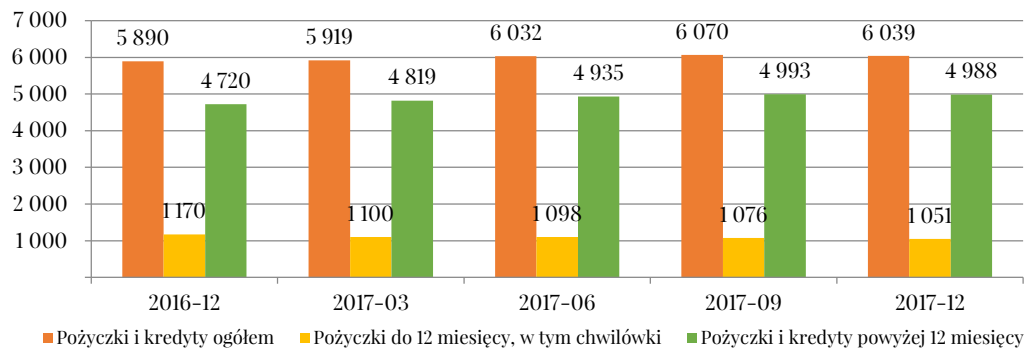
Struktura funduszy własnych kas na koniec grudnia 2017r. wg danych sprawozdawczych (dane w tys. zł)

Wyszczególnienie	12.2017
Fundusz zasobowy	125 422
Fundusz udziałowy (bez udziałów z KSKOK)	108 295
Fundusz udziałowy (udziały objęte przez KSKOK)	337 307
Zobowiązania podporządkowane	3 366
Fundusz z aktualizacji wyceny	273 688
Dodatkowa kwota odpowiedzialności członków	51 369
Straty do pokrycia	-688 592
Suma funduszu własnych	210 854

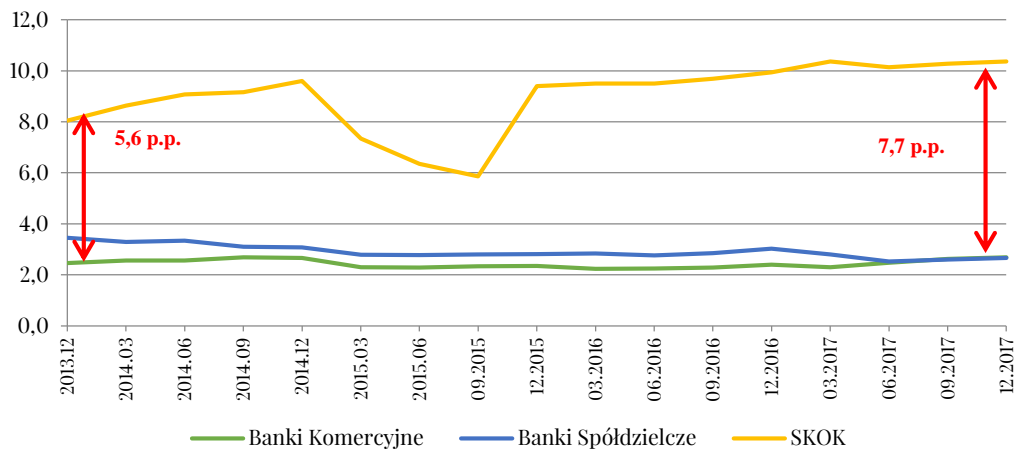
Fundusze własne, które mogą być przeznaczone na pokrycie strat wynoszą 571 mln zł i stanowią 83% wartości łącznych niepokrytych strat w sektorze kas. Fundusz zasobowy oraz udziałowy (bez zaangażowania Kasy Krajowej) stanowi 34% wartości łącznych niepokrytych strat w sektorze kas. Fundusz udziałowy kas objęty przez Kasę Krajową stanowi 49% wartości łącznych niepokrytych strat w sektorze kas. 17% funduszy własnych stanowią środki, które – zgodnie z przepisami prawa – m. in. fundusz z aktualizacji wyceny - nie służą pokrywaniu strat.

Działalność inwestycyjna i kredytowa (1)

Struktura portfela kredytowego wg terminów zapadalności na koniec poszczególnych kwartałów (w mln zł)

Marża odsetkowa

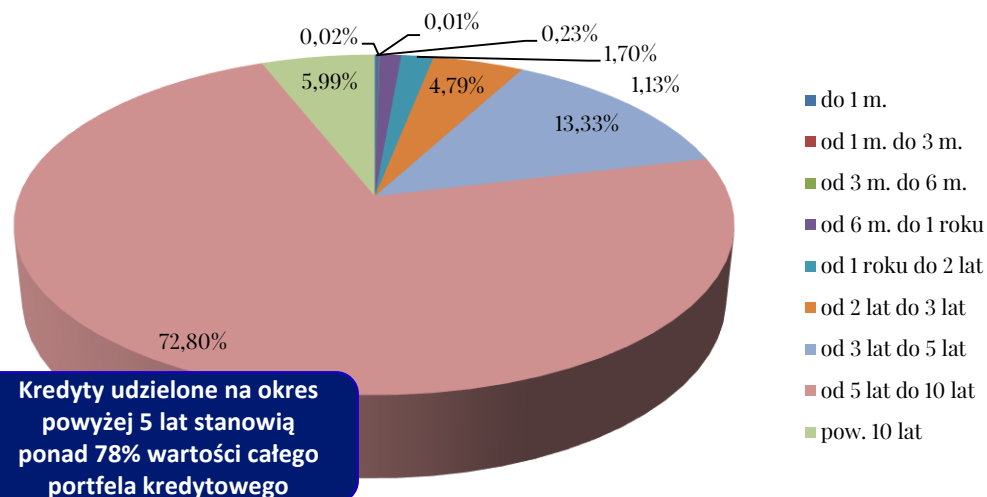
Struktura aktywów sektora kas wg stanu na grudzień 2017 r.

Wybrane aktywa	Wartość (tys. zł)	Udział w aktywach ogółem
Kredyty i pożyczki	6 038 542	59,22%
Udziały i akcje	568 292	5,57%
Dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe	127 636	1,25%
Lokaty w Kasie Krajowej	1 635 609	16,04%
Środki pieniężne i inne aktywa pieniężne	654 972	6,42%
Inne aktywa finansowe	322 568	3,16%
Aktywa ogółem	10 197 189	

W strukturze aktywów kas ok. 5,6% stanowią akcje i udziały. Z uwagi na ryzyko przeszacowania wartości portfeli akcji i udziałów istnieje ryzyko dla wyników finansowych kas w przyszłości.

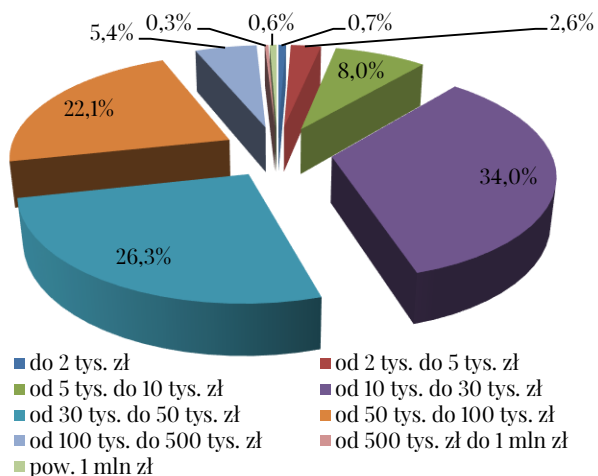
Działalność inwestycyjna i kredytowa (2)

Struktura portfela kredytowego wg terminów pierwotnych (grudzień 2017 r.)

Kredyty udzielone na okres powyżej 5 lat stanowią ponad 78% wartości całego portfela kredytowego

Struktura portfela kredytowego (grudzień 2017 r.)

W portfelu kredytowym 6,3% stanowią kredyty o wartości powyżej 100 tys. zł

Struktura portfela kredytowego (grudzień 2017 r.)*

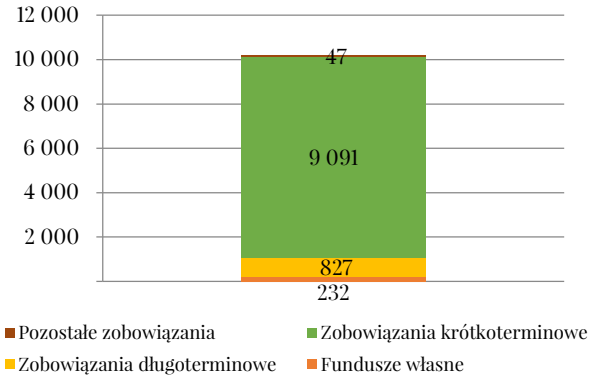
	Liczba rachunków	Wartość (tys. zł)	w tym restrukturyzacje
Razem	479 698	6 119 323	211 081
do 2 tys. zł	64 166	40 294	1 078
od 2 tys. do 5 tys. zł	71 713	160 225	2 557
od 5 tys. do 10 tys. zł	95 134	488 626	9 117
od 10 tys. do 30 tys. zł	160 183	2 083 089	63 856
od 30 tys. do 50 tys. zł	57 423	1 608 771	50 071
od 50 tys. do 100 tys. zł	28 156	1 355 154	46 364
od 100 tys. do 500 tys. zł	2 845	327 515	28 398
od 500 tys. zł do 1 mln zł	48	18 892	5 659
pow. 1 mln zł	30	36 757	3 982

* Różnica pomiędzy poszczególnymi tabelami wynika z braku spójności w przekazanych danych sprawozdawczych kas.

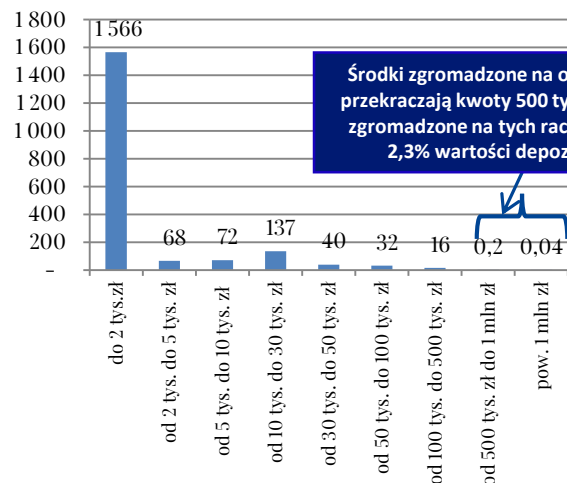
Według sprawozdawczości, 9,9% kredytów powyżej 100 tys. zł podlegało restrukturyzacji, co znacznie odbiega od średniej dla całego portfela, wynoszącej 3,4%.

Źródła finansowania działalności kas

Struktura finansowania działalności kas w mln zł (grudzień 2017 r.)

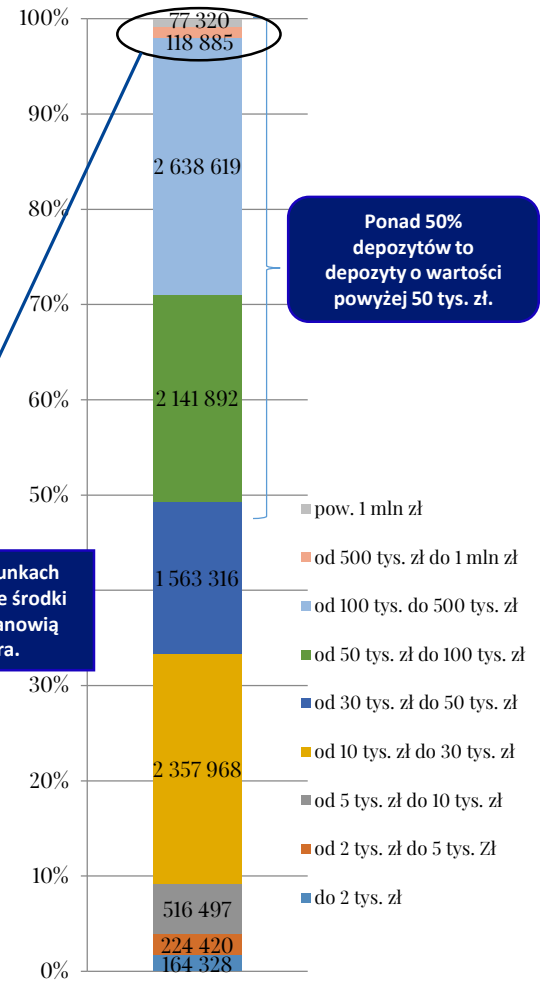

Struktura depozytów terminowych wg liczby rachunków w tys. (grudzień 2017 r.)

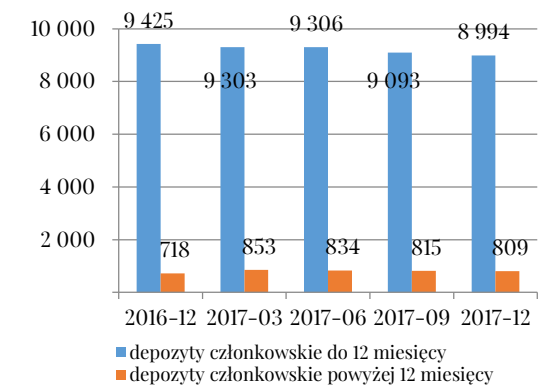
Środki zgromadzone na ok. 300 rachunkach przekraczają kwoty 500 tys. zł. Łącznie środki zgromadzone na tych rachunkach stanowią 2,3% wartości depozytów sektora.

Struktura depozytów terminowych wg kwoty (grudzień 2017 r.)

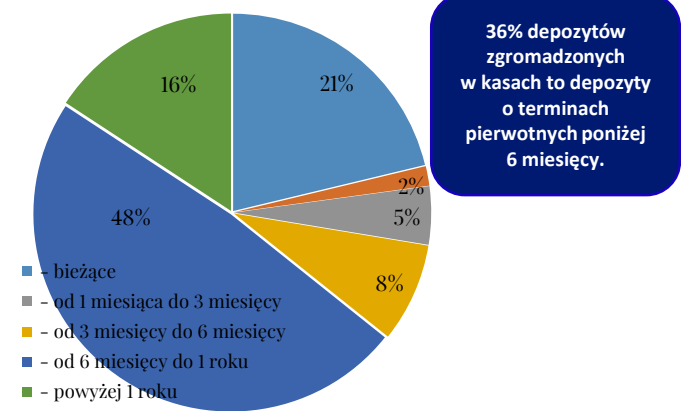

Ponad 50% depozytów to depozyty o wartości powyżej 50 tys. zł.

Struktura depozytów w okresach (mln zł)

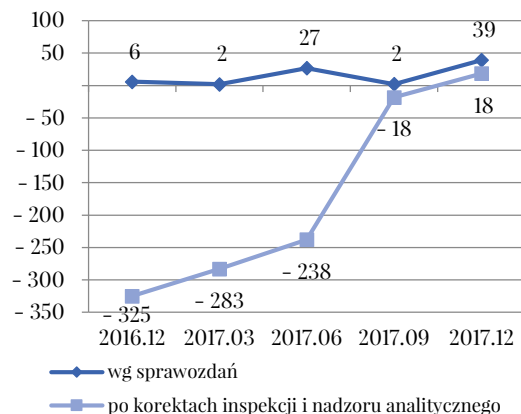
Struktura depozytów wg terminów pierwotnych (grudzień 2017 r.)

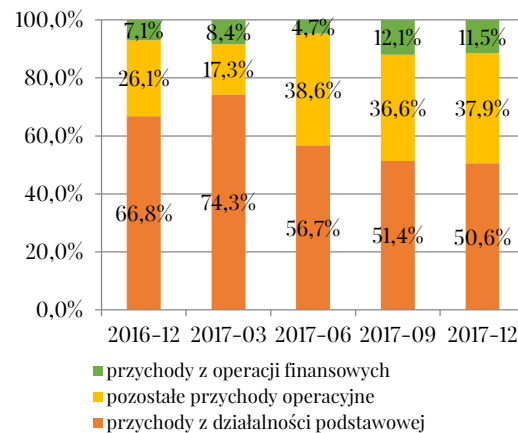
36% depozytów zgromadzonych w kasach to depozyty o terminach pierwotnych poniżej 6 miesięcy.

Wyniki sektora skok (1)

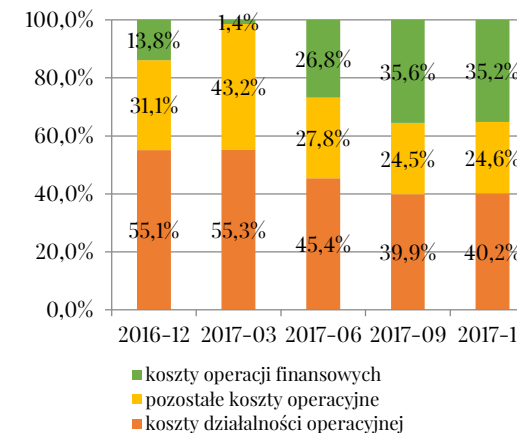
Wynik finansowy netto sektora skok (mln zł)

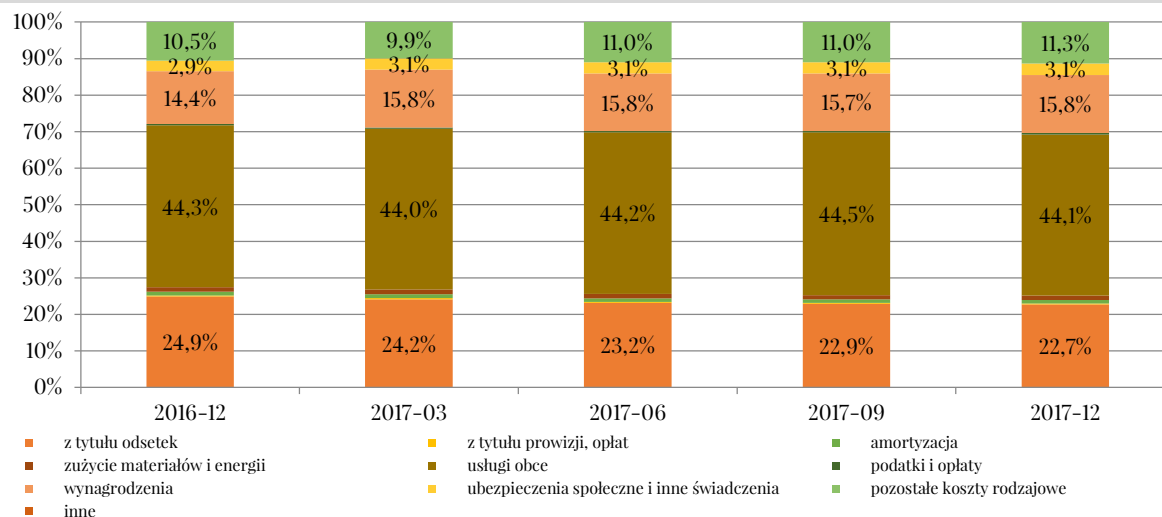
Struktura przychodów sektora skok

Struktura kosztów sektora skok

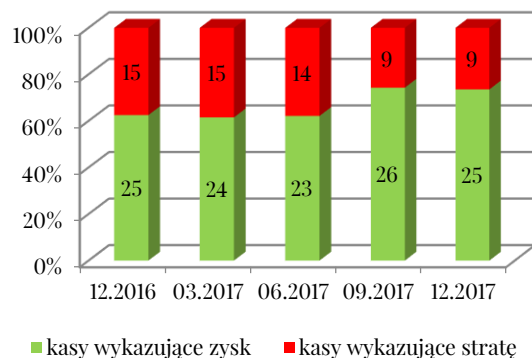
Struktura kosztów działalności operacyjnej w sektorze skok

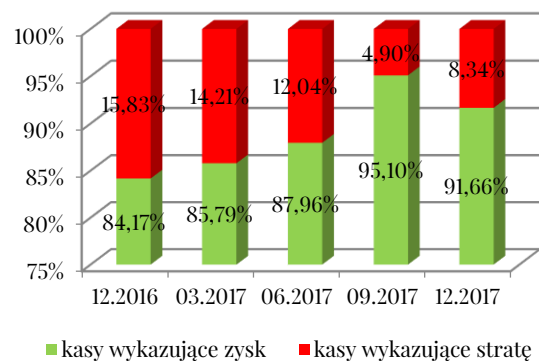
Znaczący udział w strukturze przychodów i kosztów sektora skok na koniec grudnia 2017 r. mają przychody operacyjne i koszty finansowe, co jest związane bezpośrednio z transakcjami sprzedaży części portfeli kredytowych (głównie przeterminowanych).

Wyniki sektora skok (2)

Struktura kas z uwzględnieniem wyniku finansowego netto

Aktywa kas z uwzględnieniem wyniku finansowego netto

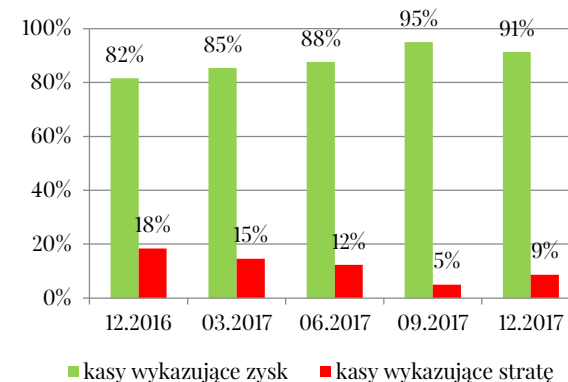

Wyniki finansowe sektora kas na koniec grudnia 2017 r. były dodatnie, a zysk był wyższy niż rok wcześniej. Jednocześnie 9 kas wykazało stratę netto, a 21 - straty na działalności podstawowej.

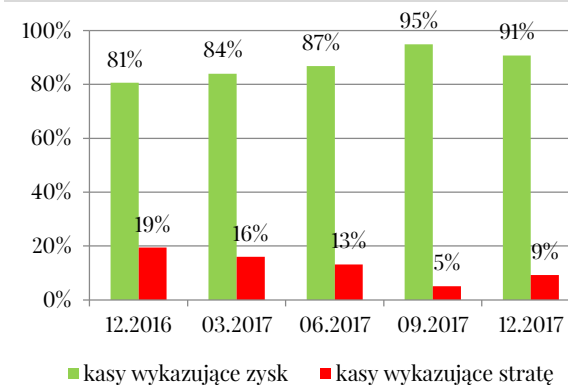
Wyniki finansowe kas – podobnie jak w okresach wcześniejszych – nie uwzględniają wszystkich zalecanych korekt poinspekcyjnych i ustaleń dokonanych w wyniku analiz „zza biurka”.

Na koniec grudnia 2017 r. kasy w sprawozdawczości wykazały łącznie zysk netto w wysokości ok. 39 mln zł.

Portfele kredytowe kas z uwzględnieniem wyniku finansowego netto

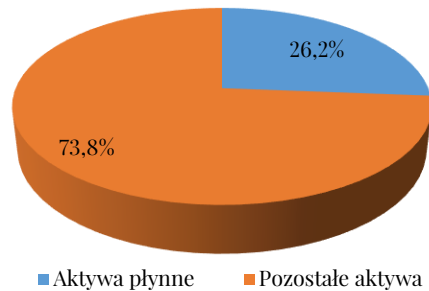

Depozyty kas z uwzględnieniem wyniku finansowego netto

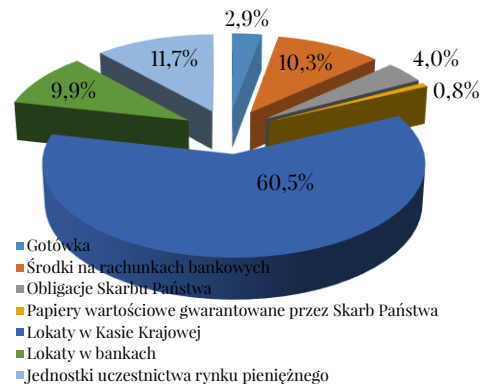

Ryzyko płynności

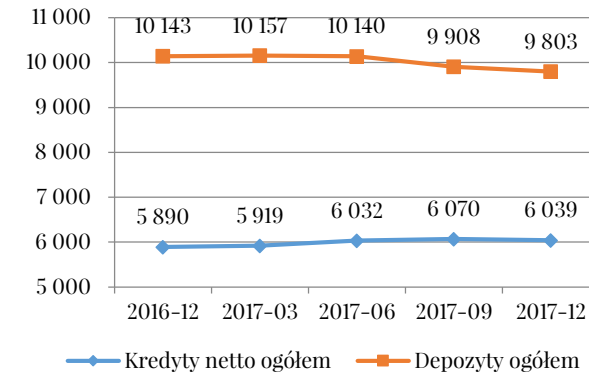
Udział aktywów płynnych w aktywach ogółem (grudzień 2017 r.)

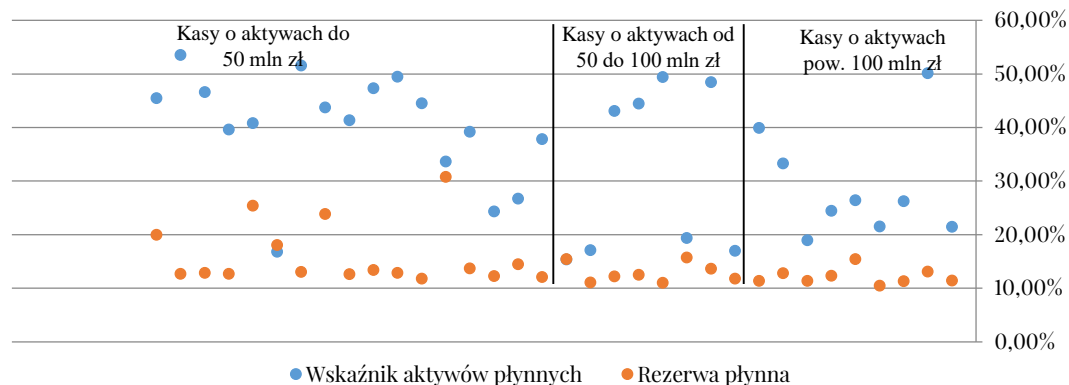
Struktura środków płynnych kas (grudzień 2017 r.)

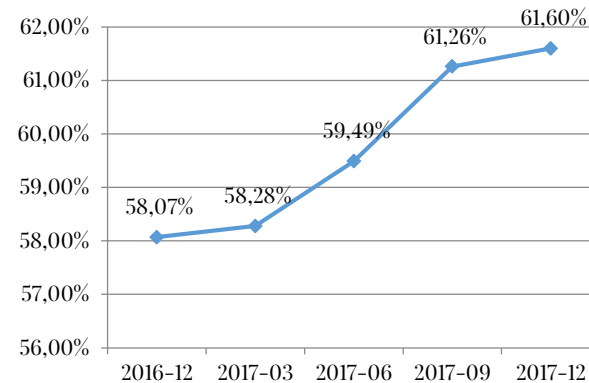
Kredyty a depozyty w sektorze kas (w mln zł)

Wskaźniki płynności kas (grudzień 2017 r.)

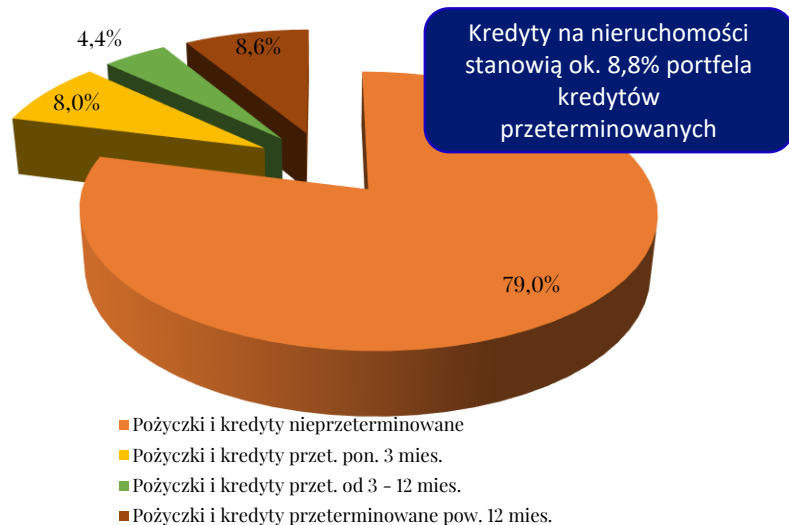
Poziom depozytów finansujących działalność kredytową kas

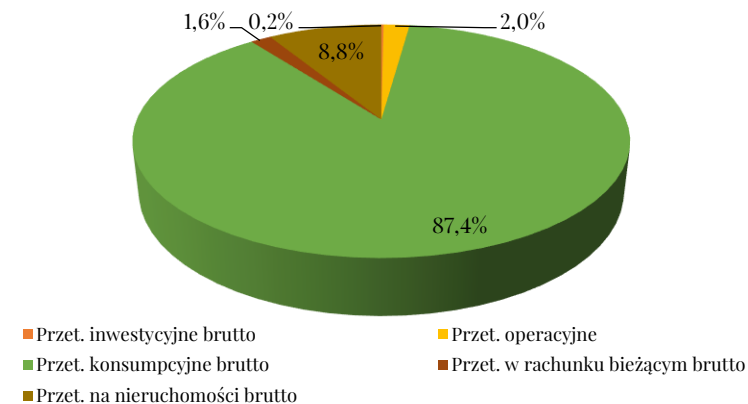
Ryzyko kredytowe

Udział pożyczek i kredytów z uwzględnieniem terminowości obsługi
(grudzień 2017 r.)

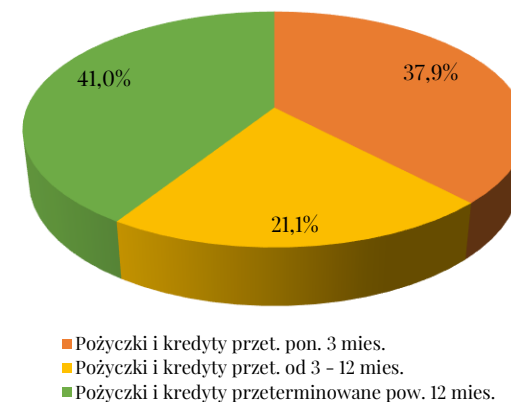

Ponad 21% wartości portfela kredytowo-pożyczkowego stanowią kredyty przeterminowane. Największa grupa to pożyczki przeterminowane pow. 12 miesięcy (8,6% portfela).

Struktura rodzajowa kredytów przeterminowanych
(grudzień 2017 r.)

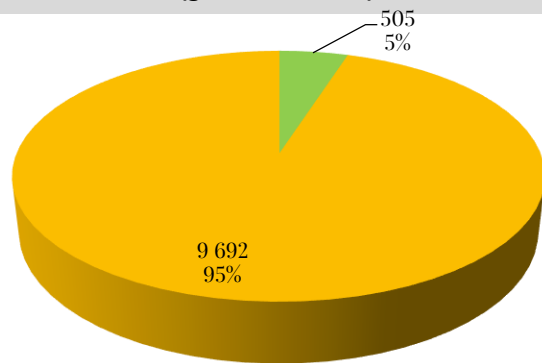

Struktura pożyczek i kredytów przeterminowanych z uwagi na okresy przeterminowania (grudzień 2017 r.)

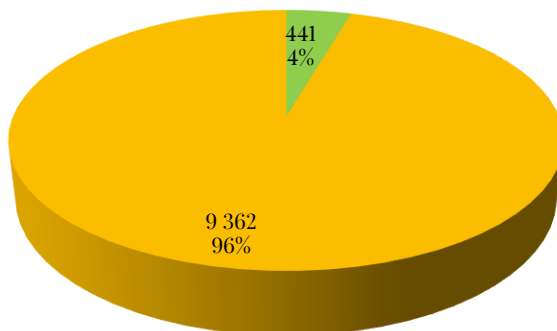
Postępowania naprawcze w kasach (1)

Aktywa kas (w mln zł) zobowiązanych do realizacji działań naprawczych na tle sektora (grudzień 2017 r.)

■ pozostałe kasy ■ kasy realizujące program naprawczy

Depozyty kas (w mln zł) zobowiązanych do realizacji działań naprawczych na tle sektora (grudzień 2017 r.)

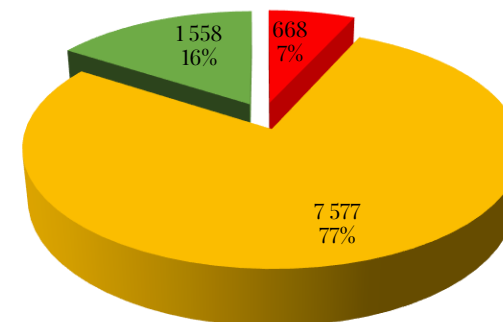

■ pozostałe kasy ■ kasy realizujące program naprawczy

Stosownie do ustawy o skok z 2009 r. kasa zobowiązana jest realizować program postępowania naprawczego wówczas, gdy:

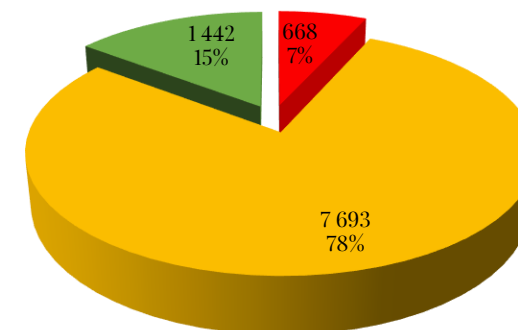
- istnieje zagrożenie wystąpienia straty w jej działalności lub
- wystąpiła strata w jej działalności lub też
- istnieje zagrożenie powstania niewypłacalności kasy.

Poziom depozytów (w mln zł) w kasach z uwzględnieniem poziomu współczynnika wypłacalności (grudzień 2017 r.)

■ poniżej 0% ■ 0%-5% ■ powyżej 5%

Poziom depozytów (w mln zł) w kasach z uwzględnieniem poziomu współczynnika wypłacalności po uwzględnieniu korekt inspekcji (grudzień 2017 r.)

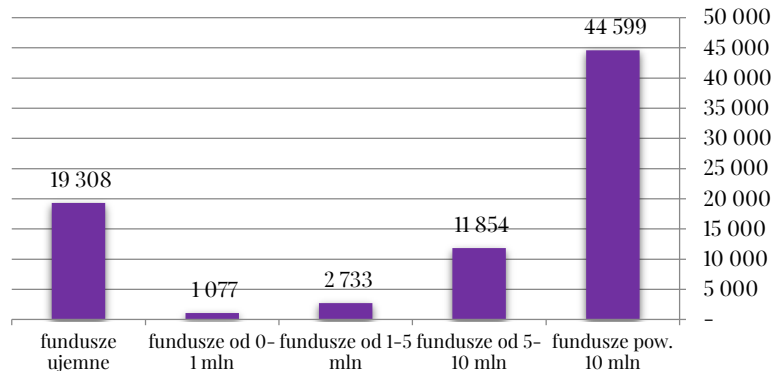
■ poniżej 0% ■ 0%-5% ■ powyżej 5%

Postępowania naprawcze w kasach (2)

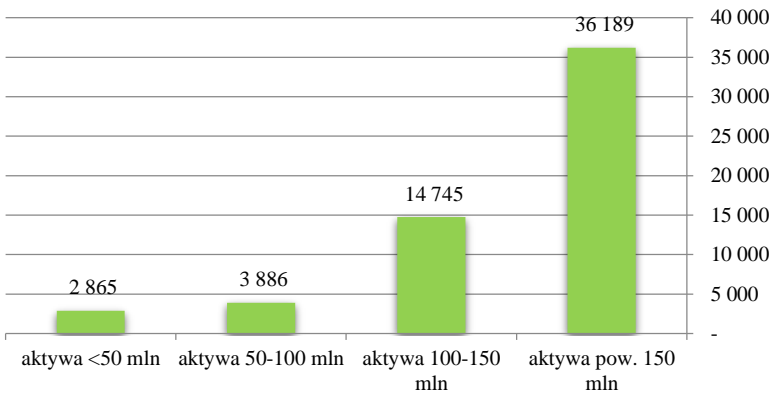
Pomoc finansowa Kasy Krajowej

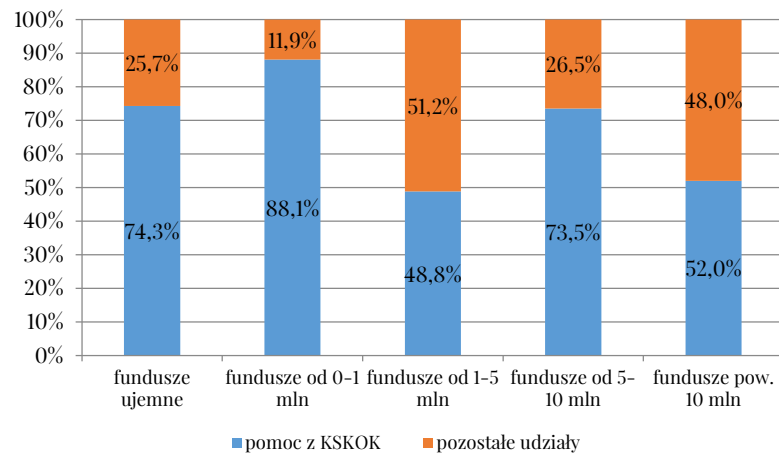
Średnia wartość pomocy dla kas z Kasy Krajowej (tys. zł) wg wielkości funduszy własnych kas (grudzień 2017 r.)

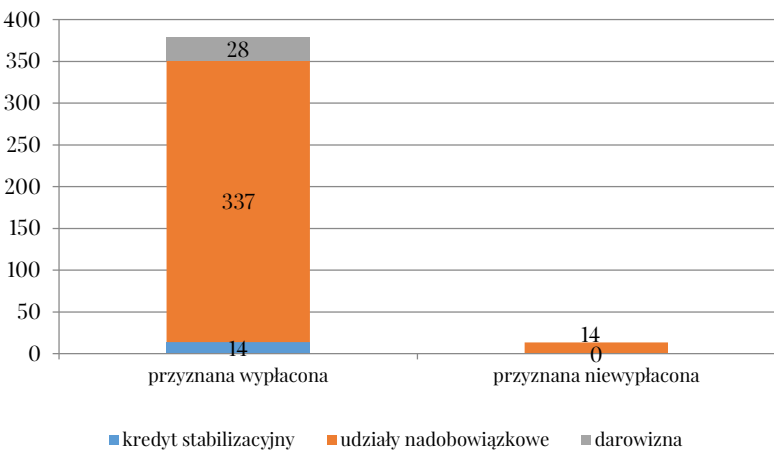
Średnia wartość pomoc dla kas z Kasy Krajowej (tys. zł) wg wielkości aktywów kas (grudzień 2017 r.)

Średnia wielkość wpłaconych przez Kasę Krajową udziałów w stosunku do funduszu udziałowego kas (grudzień 2017 r.)

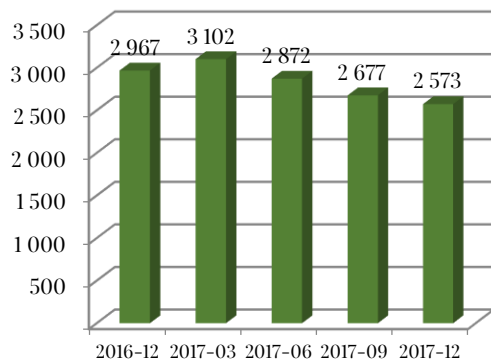

Struktura pomocy udzielonej kasom przez Kasę Krajową w mln zł (grudzień 2017 r.)

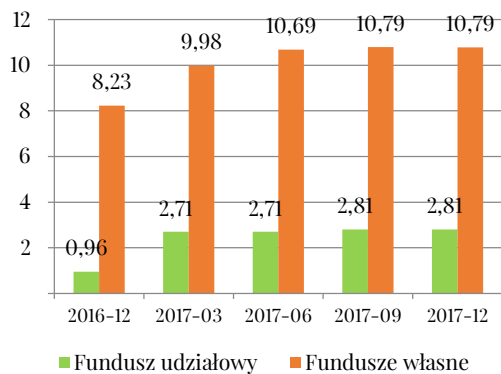

Sytuacja finansowa Kasy Krajowej

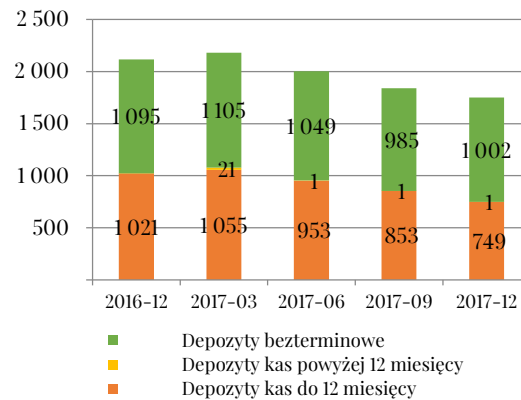
Aktywa (w mln zł)

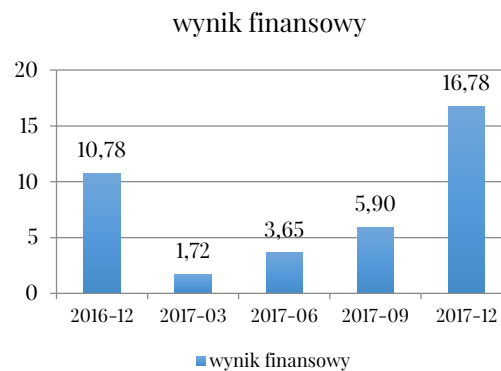
Fundusze własne (w mln zł)

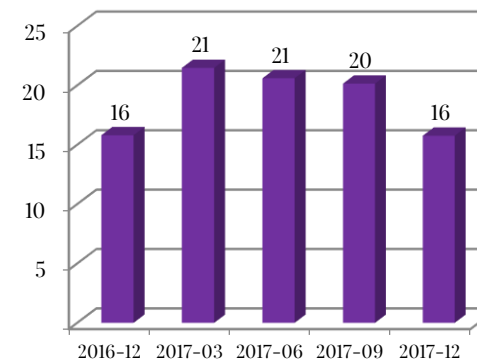
Struktura depozytów kas w Kasie Krajowej (w mln zł)

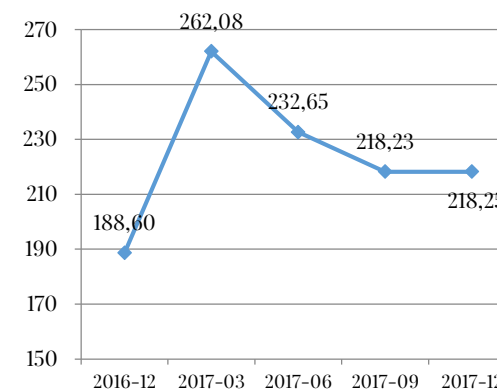
Wynik finansowy netto (w mln zł)

Pożyczki udzielone kasom przez Kasę Krajową (w mln zł)

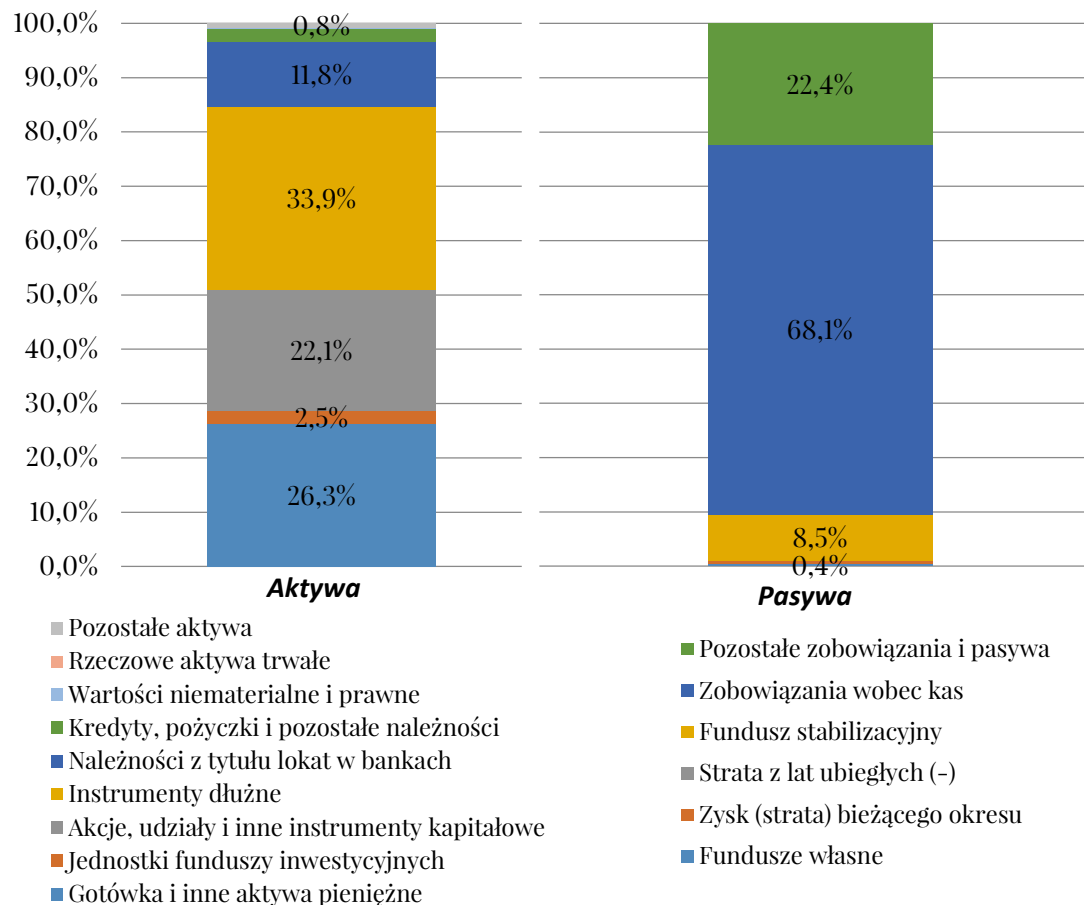

Fundusz stabilizacyjny (w mln zł)

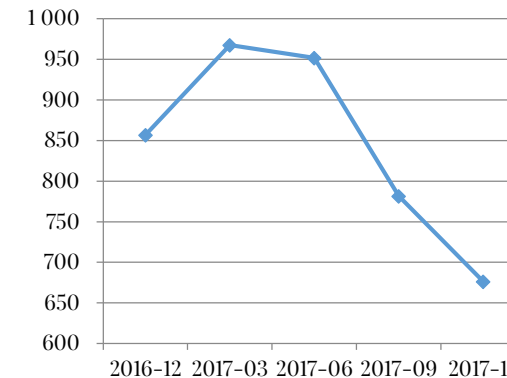
Struktura bilansu Kasy Krajowej

Struktura aktywów i pasywów Kasy Krajowej - w mln zł (grudzień 2017 r.)

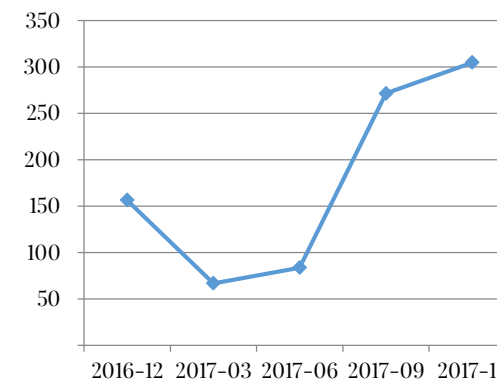

Istotną część aktywów Kasy Krajowej stanowią środki płynne. Natomiast jedynym źródłem finansowania jej działalności są środki pozyskane od kas (lokaty obowiązkowe i nieobowiązkowe oraz opłaty).

Środki płynne ulokowane w bankach na rachunkach bieżących (w mln zł)

Środki płynne ulokowane w bankach na lokatach terminowych (w mln zł)

Urząd Komisji Nadzoru Finansowego

tel. +48 22 262 50 00 fax +48 22 262 51 11 knf@knf.gov.pl

Pl. Powstańców Warszawy 1, 00-950 Warszawa

www.knf.gov.pl